

HANDLÄGGARE | AVD/SEKTION

Avdelningschef driftstöd Kiruna | Stefan Lahti

D +46 72 576 31 16

E stefan.lahti@lkab.com

mmd.umea@dom.se

mmd.umea@dom.se

UMEÅ TINGSRÄTT
Domare 2:7INKOM: 2023-08-31
MÅLNR: M 954-22
AKTBIL: 204

LKAB:s yttrande till Copperstones ansökan om miljötillstånd för återöppning av Viscariagruvan, Kiruna kommun

Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ) - LKAB - är en internationell gruv- och mineralkoncern som framställer hållbara järnmalms-, mineral- och specialprodukter. LKAB tillverkar och levererar högfördlade järnmalmsprodukter till den globala stålmarknaden och huvuddelen av järnmalmsprodukterna säljs till europeiska stålverk. LKAB leder omställningen av järn- och stålindustrin i syfte att utveckla koldioxidfria processer och produkter fram till år 2045. Fullt genomförd innebär omställning av LKAB:s produktion från pellets till järnsvamp att 35 miljoner ton koldioxidutsläpp om året kan sparas hos kunderna i stålindustrin. Det motsvarar mer än 2/3 av Sveriges samlade utsläpp. LKAB är ett av Sveriges äldsta industriföretag och ägs till 100 procent av svenska staten.

LKAB:s industriområde i Kiruna angränsar till Copperstones planerade verksamhet och LKAB har därför intresse att lämna synpunkter i tillståndprocessen. LKAB har aktivt deltagit under samråd och har tagit del av ansökan och vill lämna följande synpunkter.

Inledningsvis framförs att LKAB ser en risk gällande möjligheten att utveckla den egna verksamheten genom återöppnandet av Viscariagruvan. Detta därför att den kumulativa påverkan på omkringliggande miljö och andra intressen bedöms öka vilket begränsar det utrymme för utveckling som finns idag. Trots omfattande skyddsåtgärder för LKAB:s verksamhet kan påverkan från Viscaria komma att utgöra begränsningar eller hinder för LKAB:s framtida verksamhet.

Med anledning av den kumulativa påverkan anser LKAB att egenkontrollen för Copperstones planerade verksamhet måste utformas med beaktande att kunna särskilja LKAB:s och Copperstones påverkan, detta är troligtvis mycket svårt för en del miljöaspekter såsom damning och buller.

Deponering av torrt och vått avfall

LKAB har noterat att Copperstones drift av sand- och klarningsmagasin vid olika driftsituationer eller olycka kommer eller kan komma att påverka LKAB:s anläggningar,

inklusive LKAB:s sand- och klarningsmagasin. LKAB anser att det därför behövs en utökad konsekvensbedömning där påverkan kommer eller kan komma att påverka LKAB:s anläggningar, inklusive sand- och klarningsmagasin, och produktionen generellt hanteras inklusive bedömning av ett följdbrott av LKAB:s dammar.

Det måste också klarläggas om Copperstones verksamhet kommer att medföra krav på säkerhetshöjande åtgärder från LKAB:s sida och hur Copperstone i så fall avser att omhänderta den frågan.

Ytvatten

Luossajärvi har stegvis genomgått en morfologisk förändring i syfte att minska tillrinningen av sjövattnet till Kiirunavaaragruvan och sjön avbördas idag åt två håll. I samband med anläggning av dammen i den södra delen av sjön år 2011 försvann det naturliga utloppet från sjön till Luossajoki, samtidigt som en kanal med reglerbart utskov öppnades för avvattning av sjön norrut, mot Pahtajoki och Rautasälven. Bräddningen från Luossajärvi till Pahtajoki styrs främst av vattennivån i Luossajärvi och enligt gällande vattendom (1967-06-30, mål nr VA33/66) ska vattennivån i Luossajärvi ligga mellan dämningensgränsen på +499,25 m och sänkningsgränsen på +499,45 m (RH00). Sedan år 2011, i enlighet med villkor nr 7 i deldom M2594, pumpar LKAB vatten från Luossajärvi mot Lombolosjöarna med ett kontinuerligt flöde på ca 47 l/s över året. För närvarande är utsläppspunkten strax uppströms Yli Lombolo men utsläppspunkter finns även etablerade i Ala Lombolos inlopp och utlopp (dessa används inte). Befintlig pumpledning från Luossajärvi mot Lombolosjöarna kommer behövas flyttas på grund av markdeformationer. I samband med detta kommer även möjligheten till ökad pumpkapacitet att utredas.

Copperstone förordar utsläppsscenario 3 (delad avbördning av renat överskottsvatten till Leväjoki och Luossajärvi utloppskanal) eftersom det primärt medför att vattenbalansen i Luossajärvi kan upprätthållas genom att kompensera för det flödesbortfall till Leväjärvi som den ansökta verksamheten medför. Scenario 3 som det är beskrivet i ansökningshandlingarna medför dock ett större tillskott av vatten än det som behövs för att kompensera bortfallet. Detta vatten avser Copperstone att pumpa vidare till Luossajoki. LKAB anser att det är något oklart hur och när detta ska ske samt om beräkningarna avseende halt- och flödespåverkan faktiskt baseras på denna förutsättning.

Avbördning av vatten till Luossajärvi bör ske i samråd med LKAB (vilket bolaget också anger i ansökan) eftersom detta kan påverka nivåerna i Luossajärvi och därmed avbördningsbehovet. Idag har LKAB inte kapacitet (vare sig tekniskt eller tillståndsmässigt) att pumpa mer vatten

från Luossajärvi mot Luossajoki. Det bör nämnas i sammanhanget att LKAB sedan en tid arbetar med en förnyad ansökan om miljötillstånd för Kiirunavaaragruvan där bl.a. påverkan och eventuella åtgärder utreds. Inom ramen för detta arbete har LKAB och Copperstone inlett ett samarbetsprojekt med syftet att ta fram en flödes- och vattenkvalitetsmodell som kan användas för att optimera vattenhanteringen vid respektive verksamhet sett ur ett miljömässigt, tekniskt och resurssmart perspektiv. Modellen omfattar verksamheternas utsläpp och de gemensamma recipienterna Luossajärvi, Pahtajoki och Luossajoki.

I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs hur vattenkvaliteten i Luossajärvi och Pahtajoki kommer att påverkas under gruvans olika faser (vid utsläppsscenario 3). Halterna av vissa ämnen minskar, medan de ökar för andra. LKAB vill betona vikten av att hänsyn tas till kumulativa effekter eftersom den sökta verksamheten i vissa fall kan innebära en begränsning för LKAB:s framtida utsläpp.

Egenkontroll

LKAB är av åsikten att egenkontroll av LKAB och Copperstone behöver utföras så att det i så hög utsträckning som möjligt går att särskilja påverkan från respektive verksamhet. LKAB lyfter särskilt fram nedanstående områden:

Grundvatten/ytvatten

Copperstone planerar att starta ett egenkontrollprogram för att övervaka en eventuell påverkan på grundvattennivåer och -kemi. Denna övervakning verkar vara främst riktad mot områden kring Pahtajoki. LKAB anser att yt- och grundvattenövervakning av Copperstone även behöver inkludera sjöarna Luossajärvi och Levjärvi som enligt underlaget kommer att påverkas. Även LKAB:s verksamhet påverkar dessa sjöar.

Nedfallande stoft och damning

I det föreslagna egenkontrollprogrammet finns ingen information om insamling och analys av varken PM10 eller nedfallande stoft. Copperstone beskriver under kapitel 5.9 *Luft* att krossanläggningen kommer att kontrolleras genom visuella besiktningar och mätningar med s.k. stoftpinne en gång per år. Om de visuella besiktningarna identifierar en avvikelse av stoftreningsutrustningen kommer kontrollmätning ske med s.k. stoftpinne. Risken för eventuell felbedömning vid visuell besiktning bedömer LKAB vara hög och något som kan påverka möjligheterna att särskilja påverkan från respektive verksamhet.

Även frågan om damning från verksamhetsområdet och skyddsåtgärder för att motverka uppkomst av damm tycker LKAB bör beskrivas mer ingående på grund av tidigare nämnd möjlighet att skilja påverkan från respektive verksamhet.

Buller

Antalet bullerpunkter anser LKAB vara få och kan behöva utökas för att kunna särskilja påverkan från Copperstone.

Rennäring

Avseende redogörelsen för konsekvenserna för renskötseln vill LKAB betona vikten av att bedömningarna av den kumulativa påverkan är betydelsefull. Området i närheten av Kiruna är sedan lång tid tillbaka ansträngt för renskötselns bedrivande och även mindre negativa konsekvenser måste därför beaktas. I detta sammanhang ser förstås LKAB även med viss oro på bolagets egen framtida verksamhet och utveckling, eftersom tillkommande verksamheter kan inverka på förutsättningarna.

Frågan om damningens inverkan på omkringliggande områden tas inte upp av sökanden som problematisk. Det finns mycket lite forskning kring detta område men pågående projekt och med de bedömningar som renskötarna i olika sammanhang framför är det LKAB:s uppfattning att frågan behöver tillmätas större betydelse än den hittills gjort. De dagbrott som omfattas av ansökan och övrig verksamhet kommer att innebära en ökad belastning i detta avseende. På sidan 142 i miljökonsekvensbeskrivningen finns en felaktig uppgift om att riksintresseområdet för rennäringen till stor del inte kan nyttjas då det överlappar LKAB:s sandmagasin. LKAB:s verksamhetsområde berör dock området för rennäringens riksintresse i mindre omfattning men i den del det ligger närmast sökandens planerade verksamhetsområde.

Med vänlig hälsning
Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ)

DocuSigned by:

Stefan Lahti

Avdelningschef Driftstöd Kiruna

Originalhandlingen är elektroniskt underskriven.